

Marksistična strahovlada v Španiji

Nizozemsko poročilo o grozotnem postopanju v glavnem mestu

Poročilo, ki je s posebnim kurirjem prišlo čez Lizbono listu »Dagblad«, pravi, da delajo noč in dan tribunali, ki njih člane imenuje marksistično vodstvo. Poročevalec lista, ki staneje tak neke vojašnice, sliši vsako jutro pokanje streliv izvršilnega odbora. Imen umorjenih ne povedo, vendar razstavljajo strahovito razmrčena trupla, češ, da bi ljudstvo prestrašili. Dolge vrste, po stoletje ljudi, hodijo mimo mrtičev. V vojašnici št. 5 je poročevalec lista sam videl tak spreved. Ob nekem visokem obzidju, kjer so bile še videti luknje streliv, so na kupo ležala trupla ustreljenih žrtiv. Bilo jih je 42, večinoma sami častniki. Ženska trupla so bila povsem brez obleke. Velike mlake krvi so bile na tleh. V žalostnem sprevedu so vsi presunjeni od groze in studa solznih oči stopali mimo trupel, razne žene, matere sestre, da celo otroci umorjenih, ki so med trupli iskali svojcev. Čuvaji, podivjani pobalini v uniformah, so imeli naročilo, naj na željo pokažejo trupla. Tudi je kak tak čuvaj brenil z nogo umorjenčovo truplo in ga kot mrhovino izbral iz ža-

lostne grmade. Kri, črva in možgani so pri tem brizgali in pljuskali naokoli. Zgodilo se je, pravi poročevalec, da so se po takem divjaškem ravnanju svojci rajnega vrgli s pestmi na čuvoja. Tedaj je marksistični čuvaj, ki potegnil revolver in razburjeno ženo ali hčer ustrelil, da se je tudi dotična zgrudila v mlako krvi ostalih trupel.

Neki danski inženjer, ki je bil službeno v Barceloni od 19. do 30. julija in se je čez Marseille vrnil v Kopenhagen, pa je poročal: Vse strahote, ki so se v tistih dneh dogajale, so takšne, da prekašajo sleherno, najhujšijo domišljijo. Tako je poulična druhal napravila grmado sredi cerkve, kar sem dvakrat videl. Duhovnike so pometali na grmado in jih žive sežgali. Redovnice so umrle še strašnejše smrti, kar se z besedami niti ne da opisati. Okostnjake so resnično vlačili iz grobnic in jih z rdečimi obvezami krog lakti razpostavili kraj večnih vrat raznih hiš. A pri vsem tem so katalonski radio-poročevalci vsemu svetu sporočali, »da je v mestu vse v najlepšem redu...«

Iz Madrida eredi cest in trgov postavljaja topove. Povsod so sami mrtiči in žrtve peklenških izrodov marksistične druhal.

Barcelonski general anarhistov

Ze nekaj dni je brati v časopisih novo ime Durutti. Senor Durutti, pravijo, je postal drugi poveljnik Barcelone in da je Durutti odšel na fronto pred Saragoso, da prevzame vodstvo rdeče milice. Nova katalonska vlada, ki noče več slušati ljudske fronte, marveč se je podvrgla najskrajnejši socijalistični levici, je Duruttija naredila za generala. Na mah je postal senor Durutti visoka, državna osebnost.

Nobena stvar ne bi mogla bolje pokazati, kako je državna avtoriteta v Španiji padla, ko to imenovanje Duruttija za vojaškega poveljnika. Durutti je namreč eden izmed najsumljivejših anarhističnih voditeljev v Španiji. Svoj živ dan je koval zle naklepe zoper državo in Cerkev. V Španiji pač ni nobenega pokličnega zločina, ki bi ne bil zaznamovan v kazenskih zapisnikih o Duruttiju. Njegovo življenje je kriminalni roman. —

Trikrat je bil obsojen na smrt!

Medtem ko so večinoma vsi francoski in srednjeevropski poglavarji anarhistov in komunistov nekakšni gospodski kavarniški in uredniški politiki, pa je Durutti prvi ročni delavec, ki je do poslednjih dni delal v tvornici. Mogoče se ne zna niti podpisati. Vendar je sleherno prosto minuto posvetil anarhističnemu gibanju in protidržavni gonji. Bil je na smrt obsojen v Španiji, Argentini in v Čilu: vselej pa se mu je posrečilo izmuzniti se rokam rabilja.

Od meje do meje...

V Franciji je bil, kjer so ga kmalu zaprli. Več mesecev je romalo obležilno gradivo o njem od oblasti do oblasti in belili so si glavo, ali ga naj izročijo Španci ali argentinski roki pravice. Pa

so ga izgnali v Belgijo. Belgijski orožniki pa so ga postavili na nemško mejo. Ker so pa Duruttiju vse evropske meje zaprte in so ga izganjali iz države v državo, je dospel spet v Francijo.

Iz Belgije nazaj v Španijo

Francoski orožniki so ga nekoč ponoči v decembru vlihotapili v Belgijo. Durutti je prišel v Bruselj, kjer se je pod raznimi imeni skrival dotlej, dokler ni padla španska monarhija. Ko so pa v Madridu razglasili špansko republiko, se je Durutti vrnil v Španijo, kjer so ga pa že na meji prišli. Toda republika mu je bila dolžna hvaležnosti za njegovo komunistično delovanje. Izpuščili so ga in odšel je živet Durutti v Barceloni.

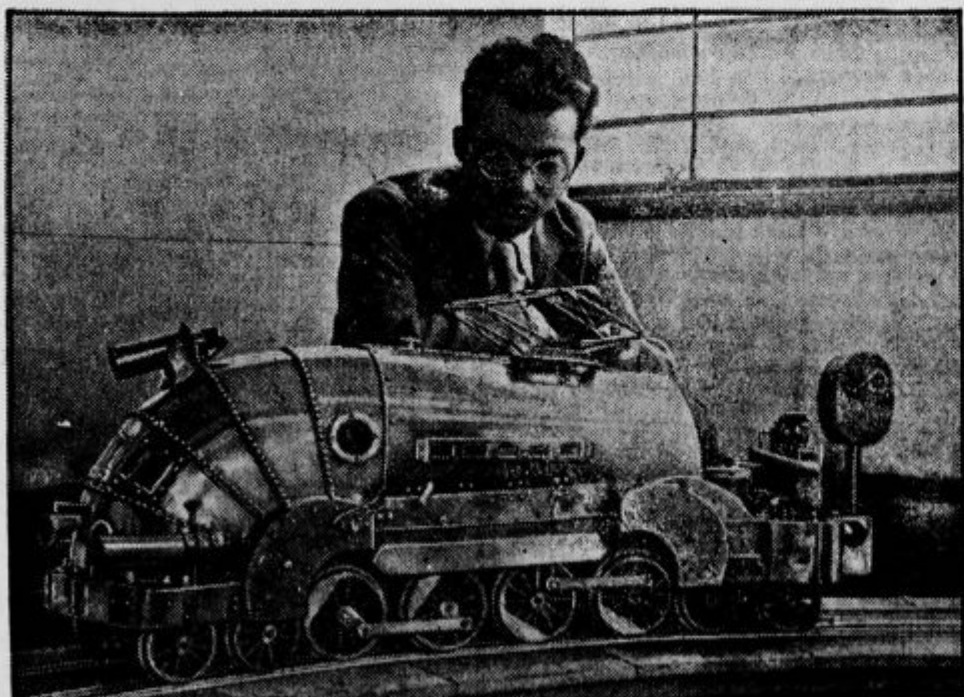
Izgon v špansko Gvinejo

Durutti je bil zaposlen v raznih tvornicah, udeleževal se je vseh zarotniških družb in sej, dokler ni bil celo republiki nevaren. Z več ko sto svojih pristašev je bil izgnan leta 1932 v špansko Gvinejo, kjer je živel v pregnanstvu.

Učenec Bakunina

Zdaj pa so Duruttija izbrali za rešitelja domovine, ki jo je več desetletij mrzil in preganjal. Čeprav je Durutti zvest učenec ruskega plemiča Bakunina in se prav nič ne zavzema za ruski socialni eksperiment, je vendar več let sodeloval za diktaturo proletarijata, kot nekakšno prehodno dobo za svobodno komunio, ki je ideal prve internacionale. Z ljudsko fronto pa je Španija prišla — do Duruttiala!

Kdaj le bo slednjič nastopil pravi rešitelj, tista močna roka, ki bo dala nesrečni Španiji red in mir?

Škrivnostna lokomotiva. Mladi Japonec Aizawa je sestavil lokomotivo, da kar sama od sebe na vse signale uboga in ne potrebuje človeškega vodnika. Japonsko prometno ministarstvo bo iznajdbo sprejelo.

Zlata kolajna za najodličnejšo turistikto. Zakonca prof. dr. Dyhrenfurt iz Züricha sta prejela to odlikovanje za ekspedicijo na Himalajo.

Neron osramotil Olimpijo

Rimski cesar Neron je najhujše osramotil Olimpijo in grško narodno zavest. Ker so ga neke zadeve ovirale, je zaukazal, da naj se 211. olimpijada (l. 65. po Kr.) preloži za dve leti, in sicer za leto 67 po Kristusu. Zagrozil je, da bo Olimpijo dal razrušiti, če ne bodo izvedli ta ukaz. Neron je to nalašč storil, da bi zadel Grke prav v dušo in je nameraval sestaviti ves olimpijski načrt tako, da bo on sam olimpijski zmagovalc. Zares je leta 67 po Kr. nastopil Neron na tej olimpijadi, in sicer najprej kot vozač voza s štirimi konji in z žrebičkom in nato še z desetim konji in žrebičkom. A preden je prevozil določeno progo, se je zvrnil z voza. Vendar je ukazal, da dobi olimpijsko nagrado in je prisilil razsodnike, da so sprejeli za to sleparijo podkupnino. Mimo tega je Neron ukazal borbo heroldov, ki naj kličejo v latinskem jeziku, dalje je zapovedal, da

so morali dati žaloigre in glasbene točke, kjer je on igral na liri z desetimi strunami.

Da bi se Grki Rimljanom prikupili, so začela tudi druga mesta uprizarjati olimpijade, tako: Atene, Efez in Aleksandrija. Grki so morali za take »olimpijade« prispevati ladje in moštvo, in zlasti dati svoje ženske za rokoborbe in tek. Tako so se olimpijske igre v dobi Rimljanov izmaličile in posurovele. Slednjič pa je prav zaradi teh surovosti cesar Teodozij I., ob 293. olimpijadi leta 393. po Kr., prepovedal vsakršne olimpijade, ne le v Olimpiji, marveč povsod v rimski državi. — Leta 426. po Kr. je dal cesar Teodozij II. podreiti vse templice v Grčiji in Mah Aziji, in tako so razpadle tudi dragocene stavbe v Olimpiji. Orjaško, slonokoščeno Zeusovo soho iz Olimpije in druge amehnine so odpeljali deloma v Carigrad, deloma pa v Italijo.

Zmagovalc v disku. Američan Carpenter si je z novim olimpijskim rekordom priboril zmago v metu diska.

T'ai-šan, sveta gora Kitajske

Na zahodu pokrajine Sanhung blizu mesteca T'ai-on-fu, ki ima 20.000 prebivalcev, stoji vsa iz granita 1545 m visoka, siva, skromna gora, ki se prav nič ne razlikuje od drugih T'ai-šanskih gor. In vendar je izvoljenka: to je sveta gora.

Na vrhu T'ai-šana

Ze tisočletja romajo tjakaj preprosti, skromni Kitajci in prosijo blagoslova. Zakaj, pradedno izročilo pravi, da je vsemirje polno zlih in dobnih duhov, ki morejo človeku hudo storiti ali mu pomagati. Hribi, gozdovi, reke, studenci in rastline so dobri duhovi. Dolžnost je, da jih ljudje častijo, pravijo Kitajci.

Ko se človek bliža T'ai-šanu kar občuti vsa ona tisočletja, ki z njimi spaja ta gora Kitajce. Na obeh straneh so v skale vsekani izreki in spomini. Opisujejo povodnji, bolezni, dobe lakote, romanja znamenitega cesarja Čien Ši-Huang in govorijo o velikih daritvah na T'ai-šanu, ki so bile leta 110 pred Kristusom.

Drugi napisi te opozarjajo z modrimi nauki in izreki, da naj človek pošteno, nesebično in potrpežljivo prenaša življenje in se bliža Taoju — pravi poti v smrt.

Nato ni več poti, marveč je le mogočno stopnišče, ki te povede na vrh. Kar rodovi so se nad tem delom zgrudili v grob, z vero in s češčenjem so spajali kamen s kamenom, stopnico s stopnico, dokler ni nastala celota: stopnišče za na sveto goro.

Společka obroblijo stopnice temni borovci, polegoma pa prehajajo v goloto in mrzlo samoto

Če hočete vedeti...

Beseda »tehnik« izvira od profesorja filozofije in ekonomije Beckmanna z univerze v Göttingenu. On je začel prvi proučevati to novo znanost.

75.000 dinarjev je vreden naprstnik, ki ga ima siamska kraljica. Naprstnik ima obliko lotosovega cveta in je zlat, posut z dragulji in smaragdli.

Podkve iz usnja imajo konji v Avstraliji, kjer so peščena in travnata tla.

Tahitski jezik ima samo 9 soglasnikov in še te malo uporablja.

Menih z gore T'ai-šana

Spomladi pa oživi vsa ta pokoja pokrajina. Romarji iz vseh krajev prihajajo, da žrtvujejo darila sveli gori. Tedaj odmevajo po templjih udarci gonga in enakomerno mrmranje menihov. Romarjev pa ni ne konca ne kraja. Venomer se zgrinjajo novi prosilci in v vseh živih ta kitajska gora, kakor je živeła pred tisočletji.

»Res, prav iz Brazilije je ta kava!«
»Se ji pozna; še zdaj je strašno vroča!«

Lepote naše zemlje

Naši mladi mornarji po Sredozemskem morju

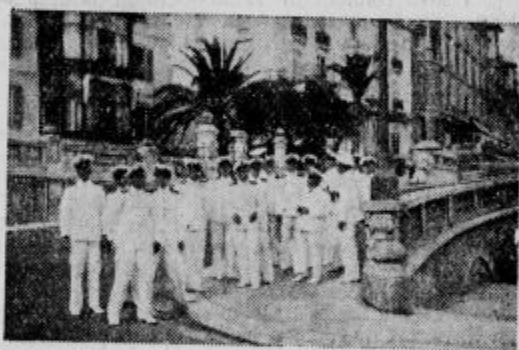
Ob »Azurni obali« se vozimo z motornim vozom najmodernejšega tipa. Z brzino preko 100 km hitimo ob plaži proti cilju. Pred nami se odpira podeželski svet s prijaznimi potoki, zelenimi gozdi in lepimi vrtovi. Daleč v ozadju se dvigajo bele Alpe in človeku nehoti uidejo misli na našo Oorenjsko. Na nasprotni strani valovi stnje morje. Pravijo, da je to najlepša pokrajina v Evropi. Vozimo se mimo kopališče — med njimi je najlepše Antibes — mimo velikih, krasnih hotelov in hitimo na Cannessko postajo. V luki čakajo lepe jahte ameriških in angleških bogatašev, zunaj pa je usidran velik holandski izletniški parobrod.

S pomola, kjer se konča plaža, ki se razteza v obliki polkroga od ene do druge strani zaliva, moremo gledati vso čudovito lepoto in razkošnost mesta in pokrajine. V ozadju je stari del mesta, spredaj pred nami leži novi del, poln krasnih hotelov, kazin in zabavišč.

Tretji dan našega bivanja v Ville Franche nam priredijo Francozi izlet v Monaco, Monte Carlo, Condamin in Mentone. To so mesta in kraji polni krasot, npravnih in umetnih, shajališče bogatašev in razsipnežev vsega sveta.

Naslednji dan odplujemo iz Ville Franche luke. Nebo je zastrto z oblaki, ki se čedalje nižje spuščajo k obali. Ze zakrivajo zadnje, najnižje vrhove, vile in vrtove počasi tonejo v njih. Zrak je mučno nasičen z vlago. Droban dež je začel pršiti na brod in temno, mirno morsk gladino. Poslavljam se. Francozi oficirji alpinskega polka in naš konzul gospod Popović se zadnji poslavljajo od nas. Počasi plujemo proti izhodu iz zaliva. Na skrajnem delu zaliva nas zadnja pozdravlja vojaška fanfara. Proti večeru se je malo razjasnilo. Lep je pogled na morje luči, v katerih se koplje francoska rivijera ponoči. Monaco, Monte Carlo in Condamin so v daljavi le še kot številne trepetajoče luči. Jasno razločimo skupino luči, ki se loči po močni svetlobi od drugih; to je Casino v

Dalje proti vzhodu žare v svetlobi Mentone, Ventenille in še naprej kraji lepe italijanske obale. Stevilne luči razsvetljenih mest se bolj in bolj odmikajo, manjšajo in kmalu je vse le še svetlobna točka neke v daljavi, počasi izgine tudi ta. Ko se je zdanilo, smo bili že daleč od francoske obale v bližini Korzike. Okrog severnega rtiča zavijemo proti Elbi, ki je bila nekoč zatočišče Napoleonu. Maestral — severno zapadni veter, ki v tem predelu Sred. morja poleti zelo pogosto piha, se

Naša družba v Monacu, v sredini naš vodnik, francoski kapitan korvete.

močno upira v naša jadra. Brod se nagiba od vetra do palube. V hitri vožnji smo kmalu prešli širino Rima in Napolija in že se bližamo Liparskim otokom in ognjeniku Stromboli, katerega opazimo v daljavi kakor jabolko in nad njim rahlo meglico. S hitrostjo vožnje raste to jabolko v mogočno goro (visoko 3090 stop. = 1010 m). Gledam ga z daljnogledom in ognjenik zrem tako blizu, da imam občutek — kot da sem sam na njem in gledam proti vrhu, ne pa z broda. Na severni strani se ognjenik položeno spušta proti morju. Tod je naselje St. Vincenzo (2600 prebivalcev), na prvi pogled prijetno mesto z lepo lego. Kar človeku posebno pade v oči, so bele hiše, z ravnimi strehami; to pa zaradi podnebja, ker je veliko vročine in malo dežja in sonce ne segreje tako močno ravnih streh kot položnih. Na dveh gričih se dvigata lepi cerkvi. V bližini teh se razločno vidi pot, ki gre proti vrhu in vodi po grebenu prav do žrela, vsega zavitega v meglo. Kakor iz kope se kadi iz ognjenikovega žrela. Med belim dim, ki se dviga iz žrela, se pomeša od časa do časa gost curek črnega. Vse to pa spremlja zopet od časa do časa volto bobnenje, pri čemer ima človek občutek, kot da se v daljavi pripravljata nevihta.

Sonce je zašlo, noč je razsvetlil mesec. Vozimo čisto počasi, da laže opazujemo v noči ognjeniški pojav. Vsi mornarji smo na krovu, vsi v veselem razpoloženju in pojemo. Naše petje prekine volto, naraščajoče bobnenje. Trenutek za tem švigne iz žrela visoko pod nebo krvavo rdeč plamen. Hiše

so nenadoma zagorele v krvavordečih barvah in prav tako hitro spet ugasnile. Vse to se ponavlja celo noč, celo leto. Vendar je s to lepoto in tem čudovitim čarom, s katerim razsvetljujejo ognjeni zubli in ognjenikova žrela ponoči pokrajino in pod ognjenikom ležeče mesto Vincenzo združen neprijeten občutek, da ne bi nekoč začel ognjenik bruhati iz žrela množine goreče lave, ki bi v nekaj urah zalila mesto in pokrajino. Nikakor ne bi želel bivati v tem kraju in živeti v vednem strahu, kdaj me zadene usoda, kakršna je zadela nekoč prebivalce starih mest pod Vezuvom, Herkulanom in Pompejev. Sicer pa so prebivalci temu vsekakor privajeni in morda je zanje tako grmenje in svetlikanje in ognjenikova žrela isto, kot so za nas poletne nevihte.

Ko smo že daleč od ognjenika, še vedno vidimo žareče trakove švigajoče v daljavi iz ognjenikovega žrela pod nebo.

Naslednje jutro nas je zgodaj prebudil italijanski bojni brod Andrea Doria; dobro razločimo na njem spredaj in zadaj oklopne stolpe s po tremi cevmi velikega kalibra. Srečamo še nekaj trgovskih parobrodov, med njimi je bil največji neki nizozemski, ki je vozil z otoka Jave. Kmalu zavijemo v Messinska vrata. Scylla in Charybda jih čuvata, vsaka z ene strani. Se danes se imenuje prvo mesto ob vhodu v zaliv Scylla. Na desni strani zaliva leži mesto Messina s 106.000 prebivalci in daje vtis popolnoma novega mesta. Leta 1908 so ga po potresu pričeli obnavljati. Razločno vidimo s krova nekatere velike palače in katedrale. V luki so usidrane najnovejše italijanske križarke Pola, Zara, Bolzano in flotila rusilcev. V bližini luke pa je pravkar pristal brod-vlak (ferry boat) z dolgimi ozkimi parobrodi, ki vzdr-

Cannes; Kolodvor.

žuje zvezo med kontinentom in Sicilijo. V Palermo stopiš na vlak, pa izstopiš v Rimu ali kje drugje, ne da bi moral prestopiti; zares praktična stvar.

Na levi vidimo Reggio, majhno, a lepo mesto. Vozimo se dalje ob pusti pešeni obali, ki jo od časa do časa presekajo prazne struge rek. Kmalu zagledamo tudi 3300 m visok ognjenik Etno, ki pa je zavil v dim. Po 6 urni vožnji smo prevozili kanal in okrog poldneva zavili okoli Spartiventa v smer proti Grčiji. Močan maestral se upira v jadra in hitro se oddaljujemo od italijanske obale. Derf.

Po Dalmaciji in okoli

Galebi

Ze z vlaka smo jih videli. Ko smo vozili mimo Martinšice, so se spreletavali nad zalivom, sedali v vodo in se spet dvigali. Krila so se jim srebrno lesketala v soncu. — Zadaž za njimi ladje in nekaj žerjavov. Tudi tam letajo galebi. Komaj jih je moči opaziti. Se bolj zadaž pa je morje, tam jih lahko le še slutimo.

Na Sušaku nas pozdravlja vroče sonce. Trotoar je razgret, kljub temu da je šele jutro. Kmetice z jerbasi pred seboj nam ponujajo lige. Pot nas vodi po živahnih ulicah navkreber. Mesto se ti zdi sicer majhno, toda polno življenja je v njem. Kamor se ozreš, povsod ljudje, ki hite na vse strani.

Zavijemo v stransko ulico in se vzpenjamo po stopnicah navzgor. Sonce nam sije v hrbte. Vročina se nam zdi neznosna. Nekdo šteje stopnice. Naštel jih je že osemdeset.

Pred gimnazijo se ustavimo in se naslonimo na kamenito ograjo.

»Poglejte: morje!« pravi nekdo in vsi gledamo navzdol. Morje se nemirno giblje, osvetljeno od sonca. Tisoč valov in vsak val je majhno zrcalce, ki odbija svetle žarke, da ti jemlje vid.

»Vidiš, to je Kvarner. Tam na desni je Istra, poleg Čres, tu spredaj pa Krk.«

Ko se vračamo, se ustavimo na trgu pred mostom, kjer teče meja. Ljudje hodijo preko in na obeh straneh jih ustavljajo, tu naši orožniki, tam italijanski v živobarnih uniformah.

Ležimo na morju na soncu. Kdaj pa kdaj skoči kdo v vodo, ki je gosta in skoro mastna od soli. Nebo je jasno. Istrske gore ga obrobajo na zapadu. Temnomodre so in preko njih se vleče sivkast pajčolan. Morje se neprestano giblje, valovi v neenakomernih predledkih udarjajo ob breg, zdaj pa zdaj pride močnejši val in me polije preko hrbta.

Nedaleč proč od brega pa letajo galebi. Beli so in sivi. Nalahno gibljejo s krili, krožijo nad vodo, se kot kamni spuščajo nanjo, obsede na valu. Tu in tam kateri presunljivo zakriči.

Morje, zemlja, sonce

Zvonec na parniku je trikrat v kratkih presledkih zaklenkal — znamenje za odhod. Most je dvignjen, vrvi zvite, ladja se jame gibati.

Plavimo proti Krku, in močan južni veter nam mrši lase. Nekje zadaž ostajata Sušak in Reka s svojimi hišami, postavljenimi na strmih pobočju. Tudi Opatijo je videti. Stisnjena je čisto k morju. Zadaž za njo se dvigajo mogočne istrske gore.

Slonimo ob ograji in gledamo po morju. Voda pod nami razburjeno šumi in valovi. Za nami ostaja razpenjena sled. Sonce se polagoma nagiblje k zatonu.

Pustili smo Omišalj na desni in zapluli v ožino med celino in Krkom. Za nami ostaja Kraljevica in Bakarski zaliv. Občutek sproščenosti nas je minil: na obeh straneh je prav blizu obala. Kamenita je in razdrapana. Porasla je največ s prillikavim grmičjem zoprnogzelene barve. Dviga se strmo iz morja v visoko gorovje, ki se vleče na obeh straneh preliva.

Intermezzo na Rabu

Preko morja že lega mrak in bližamo se Rabu. Vsi smo prišli na krov in čakamo, da parnik pristane.

Vzorec pošilja brezplačno
»RADIOSAN«, Zagreb, Duklianska br. 1

Sonce je neusmiljeno. Kamen pod nami žari. V pristanišču vidimo delavce. Obraz, roke, obleka, vse jim je črno od premoga, ki ga nakladajo. Na obeh straneh široke obale so vsajene mogočne palme. Zgodnje dopoldanske ure so in nedelja, zato je po cestah le malo ljudi. Mesto se nam zdi napol izumrlo. Toda, ko zavijemo v ozke, temne ulice, ki križema vodijo skozi Dioklecijanovo palačo, smo nenadoma sredi mestnega vrvenja.

Ustavimo se na tesnem trgu pred mogočnim pročeljem stolnice. Tu ni več grteče. Ljudje se vzpenjajo po stopnicah v cerkev. Trg je dostopen le z ene strani. Z dveh strani ga zapira visoka, kamenita hiša s starinskimi balkoni, rezanimi iz kamna in reliefnimi okraski, na levi ga pa omejujejo visoki stebri z bogatimi okraski in stolnica. V ozadju med dvema stebroma počiva kamenita sfiga. Prav na sredi trga pa se dviga mogočen spomenik — Mestrovic Gregor Ninski. Preko telesa mu je v težkih gubah ogrnjena halja. V levici krčevito drži knjigo, desnica mu kaže proti nebu. Ob pogledu na to orjasko postavbo smo vsi obstali in umolkli. Človek ne bi nikoli verjel, da je kaj takega moglo priti izpod kiparjevega dleta. Zdi se ti, kot bi ka narava sama ustvarila in bi že zmeraj stal tukaj.

Stolnica je znotraj okrogla in tesna, kar nas preseneča. Oltar stoji skoro na sredi. Sicer pa je bogata okrasov in kipov tako, da je skoro prenatrpana. Za nami vstopajo ljudje. Po prstih pristopajo h kropilniku, padajo na kolena in se globoko sklonjeni križajo. Cela se jim malodane dotikajo kamenitih tal.

Proti večeru

S tovarišem sedim na Marjanu na samotni klopi. Sonce je že leglo. Nad vso pokrajino pod nama se zbira komaj viden mrak. Od juga piha topel, močan veter in vznemirja borov gozd za najinima hrbtoma.

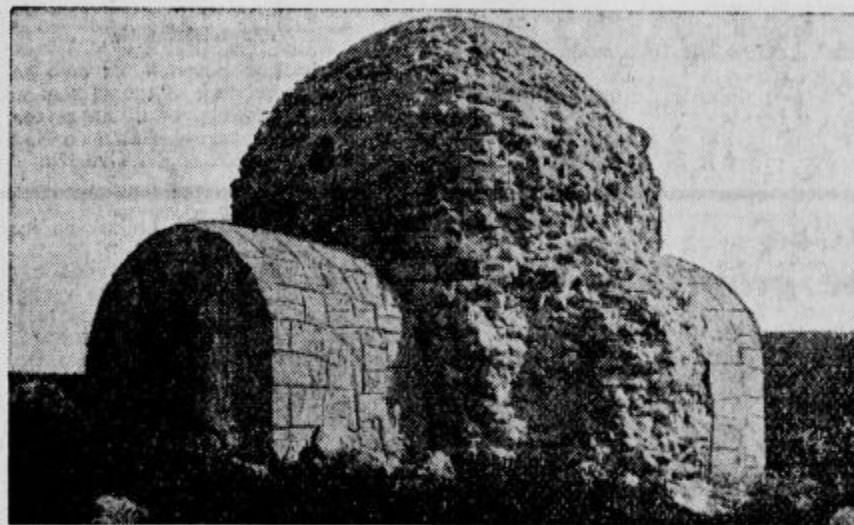
Spodaj, ob morju počiva Split. Vidim ga jasno kot na dlani. Dioklecijanova palača tvori pravilen četverkotnik, ki ga sekajo ozke ulice in tu in tam prekine kak skromen nasad. Prav na sredi palače

Pogled na otok Rab.

se dviga štirioglati zvonik stolnice. Na belih stebrih mu počiva piramidasta streha. Okoli in okoli palače pa se širi Split, cigar jedro je ravno ta stara, veličanska zgradba.

Človeku nehoti uide misel v zgodovino, v čase rimskega cesarja Dioklecijana, ki si je dal na rodni zemlji postaviti to sijajno palačo, da v njej v miru preživi zadnja leta svojega življenja, v čase preselejanja narodov, ko so si prebivalci stare Salone poiskali zavetišča pred barbarskimi vzhodnimi narodi v tej močni zgradbi in se v njej kot v trdnjavi borili proti napadom slovanskih plemen, v čase, ko je vladal mir in ko so jele okoli palače kot obroč

Otok Rab: Katoliška cerkev, ena izmed najstarejših na svetu.

samezni letoviščarji in nihče od njih ne spregovori besede. Na majhnem čolnu so ribiči prižgali luč, ki meče rdeč odsvit po temnih valovih. In svetloba se zbije in migota kot plamen v vetru. Sedem na kamen ob obali in poslušam morje, kako se zaganja ob kamenito obalo in jezno klokota.

Hitim nazaj. Iz stranske ulice se čuje slovensko petje. Zavijem tja. V tesnem prostoru sede naši lantje.

Ko pridemo v pristanišče je ravno privkrat zaklenkal ladijski zvonec.

Parnik pluje skozi noč. Na vzhodu se je pojavil ščip, okrogel in dobrodušen. Mlečna svetloba se razliva v dolgem pramenu po valovih.

Dioklecijanovo mesto

Prostorn arhiv, poln ladij in parnikov. Vzporodno z obalo se vleče ravna vrsta iz kamna zidanih hiš z majhnimi, starinskimi okni. Pod njimi so prizidki z moderno urejenimi lokali.

»To je Dioklecijanova palača, te kamenite zgradbe. Onole pa je zvonik stolnice,« slišim nekoga razlagati.

V ozadju se vleče mogočen sklad gora z mističnimi vrhovi.

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče,

vendar

more vsak žrtvovati Din 100.— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

Monte Carlo: Casino.

Monte Carlo — hiša menjaajoče sreče in nesreče, kjer so ruleti že marsikoga upropastili, družbo Societe des Baignes pa obogatili, hiša, v kateri se je odločilo toliko življenj, da gredo v smrt zaradi izgube premoženja v igralnicah. Človeka prevzame čuden občutek ob misli nad usodnostjo takih ljudi, katerih življenje je v rokah mamona — denarja; zanj žive, zavoljo njega delajo samomori. Za palačo oceanografskega inštituta, ob robu parka se dviga visoka pečina — običajno mesto samomorilcev zaradi izgube premoženja pri igrah. Ko sem zrl prejšnji dan s te pečine, ki jo zaradi samomorov imenujejo »skalo smrti«, sem se stresel od groze. Vendar je v zadnjem času manj samomorov, ker je manj denarja in manj takih, ki bi pri igrah — izgubili. Včasih polni hoteli so danes precej prazni. Pred šestimi leti so bile sobe za eno noč po 500 Din, če si jo sploh mogel dobiti, danes so po 100 Din. Tako današnja kriza ni prizanesla tudi tem krajem, kjer je doma razkošje in bogastvo.

Menton: Spomenik padlim junakom.

Danes Hotel »Bellevue« koncert

najlepša razgledna točka v Ljubljani, priznana prvovrstna kuhinja, izborna vina in pivo; lepe čiste tajske sobe. Pension od Din 50- do 65-. Krasne terase, lastni gozdni park, avtogaraže, kopeli v hiši, v seziji večkrat koncerti vojaške godbe, sicer radio, izredni užitek za letovištarje. Zahtevajte prospekte.

Telefon interurban 30-42

Isto se priporoča cenjenim gostom

restavracija grand hotela »Union«

krasno urejen senčni vrh, v seziji večkrat koncert vojaške godbe. Prvovrstna kuhinja, izborna vina in pivo. Cene zelo solidne. Postrežba absolutno točna.

Telefon 37-42.

Vina imam samo prvovrstna, kupljena naravnost od vinogradnikov.

Priporoča se D. ŠTERK, restavrator, i. t. d.

SLOVENE

ČE KUPUJEŠ
ČE PRODAJAŠ
ČE KAJ IŠČEŠ
OGLAŠAJ V

SLOVENCU

USPEH
JE ZAGOTOVLJEN

40 oken
kompletnih, v dobrem stanju, v izmeri 92x127, več ali manj, ugodno napredaj. Vprašati pri podružnici »Slov.« v Celju pod »Prilika« 11.655. (1)

Kolesa
kromirana in ponikljana, najboljših nemak. znamk, napredaj po neverjetno nizkih cenah samo v Novi trgovini, Tyrševa 36.

Vsa letna oblačila,
tlačila, burat, kasa, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Tricikelj
ugodno napredaj. Poljske se pri Košir, Stranska vas 8, Dobrova pri Ljubljani. (1)

Rabljene gume
32x6 in 34x7, več komadov v uporabnem stanju proda India-Zirovnik, Ljubljana. (1)

Ameriški pisarn. oprava
in zvezna blagajna napredaj. »Magazin«, Slomškova 9. (1)

Otroške vozičke kolesa

kupite ugodno pri S. REBOLJ & DRUG, Ljubljana, Gosposvetska 13

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetnške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, ovilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Mizarji!

Okovje za stavbe in pohištvo, klej itd., izberete najceneje tudi na hranilne knjižice pri »Jeklo« Ljubljana, Stari trg.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, nasproti »Nebojšičnik«. Skobelnik z orodjem, prodam. Zgor. Sliska 58, pod Hribom. 1

Krompir
jedilni, 38 para kilogram, dobavi Rigler, Pragersko.

Kolesa
nova od 600 Din, kupite samo pri Liparju, Cerklje na Gorenjskem. (1)

»Filatelija«
Prodaj zbirko znamk Evropa in prekomorska. Hutar, brivec, Trbovlje.

Ponovno znižujemo cene

12 9

48612 - 5129

18115-29 Za oster in vroč pesek lahke in elegantne kopalni čevlji iz gume. Izdelani so v različnih barvah. Znižali smo mu ceno od Din 19- na Din 15-

29 19

18965 - 1127

48612-5129 Vaši otroci si bodo obverovali svoje noge na plaži, če bodo nosili naše kopalne čevlje iz gume. Izdelani so v različnih barvah. Znižani so od Din 12- samo na Din 9-.

19 15

18115 - 29

18965-1127 Zelo elegantne kopalne čevlji iz gume. Za pesek in plažo je nenadomestljiv. Znižali smo mu ceno od Din 29- samo na Din 19-.

Rata

Kupimo

Rabljen polnojarmenik (Vollgatter) 60 cm, se takoj kupi. Ponudbe pod: »Tako« na upravo Slov. pod št. 11548. (k)

Kompletno pripravo
rabljeno, odnosno vse inventar za mlekarstvo in izdelovanje sira, kupim. Ponudbe na Drago Curli, Celje, Zrinjskega 18. (k)

Pletilni stroj
v dobrem stanju 10 x 80, kupim. Ponudbe s navedbo cene na Rožai - Zagreb, Ulica 128-L d. (k)

Star svinec
mehak, kupuje tvrdka A. Resman, k. d., Zagreb - Ulica 223. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovejno volno, kupi vsako množino

Arbeller, Maribor, Dravska 15.

Izložbeno okno z roletto
in trgovsko opremo kupim. Ponudbe pod »Šipnata« na »Slovenca« pod št. 11616. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Azbestne in glinaste cevi
za dimnik kupim. Osekar, Tomšičeva 2. (k)

Kupim
vsakovrstno zlato, srebrne krone in zlatnike po zvišanih cenah. Za popravila se priporočam. F. Čuden Prešernova ulica 1.

Prodamo

Plise-stroj
širine do 25 cm, zelo dobro ohranjen, ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.659. (1)

Slive za žganje
dobavljam vagonске količine. Samo resni kupci naj se javijo na podružnico »Slovenca« v Celju pod št. 10. (1)

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite najbolj ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, šušna, nasproti farne cerkve. (1)

Vrtno jagode

debele, okusne sorte - aroma gozdnih jagod - sadike poceni napredaj. Dopis: Ivan Ratej, posestnik, Slov. Bistrica. 1

2 krasna oleandra
napredaj. Pieteriškova ulica 14. (1)

Sortirano vino
prav dobro, Burgundec in Traminec, iz lastnega vinograda v Gorci - ima napredaj Steudte, Ptuj, Rajčeva ulica 2. (1)

Mizarske stroje
in orodje ugodno prodam zavoljo starosti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11595. (1)

Za poletje in vroče dneve!
Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn brez napak, pristnobarvni. »Paket serija S« vsebina: 15-21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanj 3 m, dalje »Paket Serija S/O« istotako 15 do 21 m za ženske pralne obleke, dežve (Dirndl), v najlepših barvah, predpasniki itd. - Vsak paket poštne prosto samo 107 Din. - Za isto ceno »Paket serija P« vsebina: 15 do 20 m platna, posteljina, namizno perilo, barvast, ter »Paket serija P/O« 10 do 15 m iste najfinejšega belega blaga. - Neprimeri- no vzamem nazaj in zamenjam. Dalje najcenejše blago za vsa moška in ženska oblačila. - Vzorci brezplačno. »Kosmos«, razpošiljalnica ostankov, Maribor, Dvofakova cesta št. 1.

Kolo

moško, dobro ohranjeno, prodam Florijanska ulica 15, II. nadst. (1)

Aloje
razne velikosti, kras vrta, poceni napredaj. Einspielerjeva 23, Bežigrad.

Premog
in vse vrste kuriva dobite najcenejše pri RESMAN LOJZE Ljubljana, Borštnikov trg Tel. 33-53.

KOLESA

malo rabljena - nova, najboljših znamk po izredno nizkih cenah napredaj pri »PROMET«, nasproti križanske cerkve

3 oleandri
napredaj. Slomškova ulica 16, Ljubljana. (1)

Bosanske slive

sveže, izvrstne kakovosti - za jelo - prodajam po zmernih cenah v javnih skladiščih (Balkan), Tyrševa cesta. (1)

Voz zapravljičev
in lahke kolesce, napredaj. Ačkun, Trbovlje II.

2 gorenjski narodni noši
(moške in ženske) lepi, pristni, prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 11544. (1)

Šivalni stroj
pogrešljiv, z okroglim čolnškom, ki tudi veze, nemški fabrikat, poceni napredaj v Novi trgovini na Tyrševi cesti 16. (1)

Napredaj
pulti, stelaže, blagajna-nacionalna, dve izlozbeni okni s roloji, to je celotna trgovska oprema skupno ali posamezno. - Ogleda se: Drogerija Gregorič, Prešernova 5. 1

Močan voz
nosilnost 4 tone (kason), dobro ohranjen, prodam. Emil More - Smartinska cesta 11. (1)

Šiv. stroji

malo rabljeni, »Singer«, »Pfaff«, »Gritaner« in drugi, zelo poceni napredaj pri »PROMET«, nasproti križanske cerkve.

Slovensko narodno nošo
staro, pristno, kompletno - prodam. - Naslov pove uprava Slov. št. 11577. 1

Prodamo
zelo dobro ohranjen opremo za trgovino z mesom, blagom. Ogled in vsi podatki pri Kmetijski družbi, Ljubljana, Novi trg 3.

V mnoge slovenske družine

prihaja »Slovenec« neprekinjeno že nad 50 let

To je dokaz zvestobe do starega prijatelja

zaupanja v njegovo zanesljivost.

Zahtevajte »Slovenca« na ogled tudi Vi in pišite na naslov: Uprava Slovenca, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Vreče
nove in rabljene vseh velikosti dobite najceneje pri Al. Grebenc, Ljubljana Praška ulica 2.

Lepo blago

po 5 in 6 Din se že dobi v Trpinovem bazarju - Maribor, Vetrinjska ul. 15

Predno se odločite za nakup

si oglejte na zalogi prvovrstne hrastove in bukovske PARKETE

ki vam jih dobavi in položi v vsaki množini stara in solidna tvrdka

Anton Bokal
Ljubljana, Slomškova ul. 19
Telefon 35-56

»Meteor«

d. z. o. z.
Tyrševa cesta 46

Nakup in prodaja starega železa, kovin i. t. d. Skladišče železnih odpadkov, kot tračnice, ložali, vozički in pragi za ozkotirne železnice, rabljene cevi, jermeniki, različen uporabljiv železen material.

Vsakovrsten les
tesan, rezan in oblan, po naročilu, ter razno kurivo nudi po niski ceni parna žaga Trobec, Kozarje-Dobrova pri Ljubljani. (1)

Premog,

drva, ogelje dostavlja na dom Bartol Anton, Tyrševa 46, telefon 35-48.

Stroji

za izdelavo parketov, ladijskih tla, lokomobile 65 HP, polnojarmenik 65 cm, venecijanski jarem 110 cm, cirkularji, vse ostale kompletno za parno žago, v najboljšem stanju - se prodaj. Ponudbe na ogled, oddelček »Slovenca« pod: »Ugodno« št. 11541. (1)

Koroške brusnice

(PREISLBEER) dnevnosveže, razpošilja od 5 kg naprej Zechner Venrik, Libellée, Koroške.

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (1)

Kislo zelje

repo in sarm, novo, prvovrstno, po brezkonkurenčnih cenah vsako množino dobavlja, in maline vsako množino kupuje HOMAN - LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 81. Telef. 35-29.

